

[https://doi.org/10.31891/2308-4081/2024-14\(2\)-10](https://doi.org/10.31891/2308-4081/2024-14(2)-10)

Кандидат педагогічних наук, старший викладач, **ДМИТРО БІДЮК**
Хмельницький національний університет, Україна
E-mail: biduk.de@khmnu.edu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3086-5411>

РОЗВИТОК ВИЩОЇ ХОРЕОГРАФІЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В США

АНОТАЦІЯ

Стаття присвячена дослідженню історико-соціальних передумов розвитку вищої хореографічно-педагогічної освіти в США. Окреслено теоретичне підґрунтя ретроспективного аналізу становлення та розвитку вищої хореографічно-педагогічної освіти у США у контексті інтеграції знань з філософії, антропології, історії, культурології, мистецтва, педагогіки, психології тощо. На основі аналізу наукових праць американських учених з'ясовано різні аспекти розвитку вищої хореографічно-педагогічної освіти (еволюція розвитку, вплив глобалізаційних та інтеграційних процесів на розвиток хореографічно-педагогічної освіти, соціально-педагогічні трансформації змісту освіти, цифровізація освітнього процесу).

Визначено періоди розвитку вищої хореографічно-педагогічної освіти в США: доінституційний період; період становлення та формування освітніх ініціатив; інституційний період; глобалізаційно-технологічний період. Встановлено, що упродовж цих періодів відбувалися суттєві зміни у становленні та розвитку вищої хореографічно-педагогічної освіти. З'ясовано, що трансформаційні процеси пов'язані із соціокультурними змінами, впливом європейських мистецьких традицій, сучасних тенденцій розвитку танцювального мистецтва, інституалізацією танцювальної педагогіки як самостійної галузі мистецтва та академічної дисципліни.

Констатовано, що розвиток вищої хореографічно-педагогічної освіти на сучасному етапі характеризується інноваціями щодо використання цифрових технологій в хореографії та педагогіці, зокрема штучного інтелекту та віртуальної реальності у навчанні танцю; диверсифікацією освітніх програм для підготовки викладачів, хореографів і танцювальних терапевтів; акцентуванням змісту підготовки на культурній інклюзії та соціальній справедливості; формуванням танцювального лідерства; впровадженням зелених ініціатив у хореографічно-педагогічну освіту. Водночас актуалізовано нові виклики глобалізаційно-технологічного періоду (забезпечення доступності та якості освітніх програм; потреба в більшій інтеграції різних культурних традицій та перспектив в танцювальне мистецтво та освіту; маргіналізація танцювальної освіти в школах; недостатнє фінансування професійного розвитку педагогів-хореографів; інтеграція танцю з іншими академічними предметами, такими як наука, математика, історія та література; впровадження зелених трансформацій в хореографічно-педагогічну освіту).

Ключові слова: педагогічна та хореографічна освіта, генеза, США, викладання танцю, періоди розвитку, ключові зміни, освітні трансформації, інституціоналізація та глобалізація освіти.

THE DEVELOPMENT OF HIGHER CHOREOGRAPHIC AND PEDAGOGICAL EDUCATION IN THE USA

ABSTRACT

The article is devoted to the study of the historical and social preconditions for the development of higher choreographic-pedagogical education in the USA. The theoretical framework for the retrospective analysis of the formation and development of higher choreographic and pedagogical education in the USA is outlined, focusing on the integration of knowledge from philosophy, anthropology, history, cultural studies, arts, pedagogy, psychology, etc. Based on the analysis of scholarly works by American researchers, various aspects of the development of higher choreographic and pedagogical education are explored, including its evolution, the impact of globalization and integration processes, socio-pedagogical transformations in the content of education, and the digitalization of the educational process.

The periods of the development of choreographic and pedagogical education in the USA are defined as follows: the pre-institutional period; the period of formation and development of educational initiatives; the institutional period; and the globalization-technological period. It was established that during these periods, significant changes occurred in the formation and development of higher choreographic and pedagogical education. Transformational processes were linked to socio-cultural changes, the influence of European artistic traditions, contemporary trends in dance art development, and the institutionalization of dance pedagogy as an independent field of art and academic discipline.

It was concluded that the development of higher choreographic-pedagogical education in the modern stage is characterized by innovations in the use of digital technologies in choreography and pedagogy, including artificial intelligence and virtual reality in dance education; the diversification of educational programs for training teachers, choreographers, and dance therapists; a focus on cultural inclusion and social justice in training content, the formation of dance leadership; and the implementation of green initiatives in choreographic and pedagogical education. At the same time, new challenges of the globalization-technological period were highlighted, such as ensuring the accessibility and quality of educational programs; the need for greater integration of different cultural traditions and perspectives in dance art and education; the marginalization of dance education in schools; insufficient funding for the professional development of dance educators; integration of dance with other academic subjects such as science, mathematics, history, and literature; and the implementation of green transformations in choreographic and pedagogical education.

Keywords: *higher choreographic and pedagogical education, genesis, USA, dance teaching, development periods, key changes, educational transformations, institutionalization, and globalization of education.*

ВСТУП

Розвиток вищої хореографічно-педагогічної освіти у США є складним і багатограним процесом, що пов'язаний із соціокультурними змінами, впливом європейських мистецьких традицій, сучасних тенденцій розвитку танцювального мистецтва, інституалізацією танцювальної педагогіки як самостійної галузі мистецтва та академічної дисципліни. У XIX столітті танець у США переважно розглядався як розвага або аматорське мистецтво. Вплив балетних традицій з Європи, зокрема

французької школи, сприяв створенню хореографічних студій, популяризації професійного навчання танцю, а згодом на початку XX століття формуванню системи вищої хореографічно-педагогічної освіти.

У середині XX століття спостерігалася інституалізація вищої хореографічно-педагогічної освіти, зокрема такі університети, як Беннінгтон-коледж (Bennington College) та Нью-Йоркський університет (NYU), стали піонерами в розробленні та запровадженні освітніх програм з хореографії (Dance Education). Зміст освітніх програм поступово вдосконалювався на засадах міждисциплінарного підходу (вивчення анатомії, педагогіки, психології, театру, музики, історії мистецтва та ін.), що сприяло підвищенню якості професійної підготовки викладачів танцю.

Наприкінці XX ст. – на початку XXI ст. удосконалено законодавчо-нормативне та навчально-методичне забезпечення розвитку вищої хореографічно-педагогічної освіти на загальнонаціональному рівні, зокрема розроблено освітні та професійні стандарти, які визначали цілі, стратегії, пріоритети і напрями розвитку хореографічно-педагогічної освіти. Важливу роль відігравали національні професійні організації (National Dance Education Organization (NDEO) та ін.), які популяризують хореографічну освіту та здійснюють підтримку професійного розвитку педагогів-хореографів.

Сучасний стан розвитку вищої хореографічно-педагогічної освіти характеризується інноваціями щодо використання цифрових технологій в хореографії та педагогіці, зокрема штучного інтелекту та віртуальної реальності у навчанні танцю; диверсифікацією освітніх програм для підготовки викладачів, хореографів і танцювальних терапевтів; акцентуванням змісту підготовки на культурній інклюзії та соціальній справедливості, формуванні танцювального лідерства; впровадженням зелених ініціатив у хореографічно-педагогічну освіту. Ці зміни демонструють трансформацію вищої хореографічно-педагогічної освіти у США від аматорського рівня до складної динамічної багатовекторної системи, яка поєднує мистецтво, науку та цифрові технології.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Мета дослідження полягає у вивченні особливостей становлення та розвитку вищої хореографічно-педагогічної освіти у США, з'ясуванні ключових змін та перспективних напрямів розвитку.

ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Проблема ретроспективного аналізу становлення та розвитку вищої хореографічно-педагогічної освіти у США постає предметом вивчення у філософії, антропології, історії, культурології, мистецтві, педагогіці, психології тощо. Науково-теоретичним підґрунтям дослідження є праці американських авторів, в яких висвітлено різні аспекти розвитку вищої хореографічно-педагогічної освіти. Серед них: Р. Бак (R. Buck) (вплив глобалізаційних процесів на розвиток хореографічно-педагогічної освіти), Е. Браун (E. Brown) (історична ретроспектива розвитку танцювальної педагогіки), С. Девіс (S. Davis) (виклики та інновації у вищій хореографічно-педагогічній освіті), Д. Дескатнер (J. Descutner) та С. Кофф (S. Koff) (крос-культурна диверсифікація в хореографічній освіті та педагогіці), Л. Джонсон (L. Johnson) (структурування та формування курікулуму з вищої хореографічної освіти), К. Картер (C. Carter) (еволюція та стан танцювальної освіти станом на 1984 рік, ключові етапи розвитку, виклики та можливі напрями подальшого прогресу), Л. Маккі (L. McKee) (роль міжнародних впливів у розвитку освітніх програм з танцювальної

педагогіки), С. Макферсон (S. McPherson) (компаративний аналіз міжнародних підходів до розвитку хореографічно-педагогічної освіти), Дж. Росс (J. Ross) (новаторська роль Маргарет Х'Дублер у впровадженні хореографії в систему вищої освіти, на прикладі Університету Вісконсин), Дж. Сміт (J. Smith) (еволюція розвитку танцювальної освіти в американських університетах), А. Стюарт (A. Stewart) (соціально-педагогічні трансформації в танцювальній освіті) та ін. Ці дослідження підкреслюють важливість еволюції вищої танцювальної освіти як відповідь на потреби американського суспільства, включаючи інклюзивність та культурну різноманітність в освітніх практиках, в також зелені трансформації.

Для реалізації поставленої мети використано комплекс взаємопов'язаних *методів*: аналіз, синтез порівняння, узагальнення для встановлення етапів розвитку вищої хореографічно-педагогічної освіти в США; інтерпретаційно-аналітичний – для аналізу автентичних літературних, документальних й інших джерел; пошуковий – для виявлення раціонального та практично ціннісного досвіду в наукових розробках із порівняльної професійної педагогіки; хронологічно-структурний – для узагальнень щодо структурних перетворень у вищій хореографічно-педагогічній освіті; метод періодизації – для розгляду змін на певних етапах розвитку вищої хореографічно-педагогічної освіти.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Вища хореографічно-педагогічна освіта в США на сучасному етапі є глобальною, багатокультурною та технологічно орієнтованою системою, що динамічно розвивається та трансформується відповідно до суспільних реалій. Історія педагогіки танцю в США позначена кількома важливими етапами, які визначили розвиток хореографічно-педагогічної освіти за останнє століття.

Визнання важливості танцювальної освіти відбулося в 1905 році, коли Американська асоціація фізичної освіти обрала вивчення проблем хореографічної освіти темою національної конференції (Carter, 1984). На становлення вищої хореографічно-педагогічної освіти значний вплив мали ідеї прогресивної педагогіки Джона Дьюї (Bresler, 2007). Танець як навчальний предмет був інтегрований у шкільну освіту, оскільки було визнано його значні фізичні та соціальні переваги. Історія танцювальної педагогіки розвивалася від неформальної позакласної діяльності до визнаної академічної дисципліни з власними професійними стандартами та навчальними програмами. Народні танці стали важливою складовою початкової освіти для дівчат, оскільки їх розглядали як доцільний вид діяльності, спрямований на формування навичок ввічливої поведінки, засвоєння гендерних ролей і сприяння асиміляції різних, часто неоднорідних, груп іммігрантів. Підготовка фахівців у галузі хореографії в межах вищої освіти започаткована з 1887 року. На початку ХХ століття троє професорів Колумбійського університету започаткували впровадження танцю у шкільну освіту (Ross, 2000). Важливим кроком стало створення Маргарет Х'Дублер у 1926 році першої танцювальної програми в межах кафедри фізичного виховання вищої освіти в Університеті Вісконсину (Ross, 2000). До 1980-х років мінімум 15 штатів США запровадили стандарти танцювальних асоціацій, які передбачали:

- 1) визначення освітніх цілей, навчальних завдань, змісту та очікуваних результатів;
- 2) розвиток танцювальної чутливості, уяви, творчості та здатності до самовираження;
- 3) використання танцю як засобу комунікації та співпраці (García, 2024).

На основі аналізу наукових джерел визначено ключові періоди становлення й розвитку вищої хореографічно-педагогічної освіти в США.

1. Доінституційний період (кінець XVIII – середина XIX століття). Хореографічно-педагогічна освіта була переважно неформальною, здійснювалась через приватні уроки, студії або в контексті суспільних заходів. Європейські бальні танці, такі як менует і вальс, домінували в навчанні. Балетні техніки привозили викладачі з Європи, але не існувало офіційних навчальних закладів. Гастролі європейських балетних труп сприяли популяризації танцю як мистецтва. Неформальні ініціативи університетів (літні школи) пропонували лише елементи підготовки педагогів танцю. Водночас неформальна освіта була орієнтована переважно на фізичну підготовку здобувачів жіночої статі, хоча викладання здійснювали виключно чоловіки. Введення «танцювальної гімнастики» або «естетичного танцю» пояснювалося тим, що вони сприяли розвитку грації, манер і підтримці доброї фізичної форми. Важливу роль відіграв вплив ідей Ф. Дельсарта про самовираження через рух, які знайшли віддзеркалення в освітніх програмах Гарвардського університету та стали основоположними в обґрунтуванні підходів до викладання танцю (O'Brien, 1966).

2. Період становлення та формування освітніх ініціатив (кінець XIX – початок XX століття). У 1905 році проблеми танцювальної хореографії та освіти вперше стали темою наукової дискусії на конференції Американської асоціації фізичної культури з подальшим публікуванням низки статей в часописах. На виклики реформ шкільної освіти (введення уроків фізичної культури та танцю) в університетах започатковувалися освітні програми для підготовки фахівців з хореографії. Особливу цінність та популярність мала ініціатива Л. Гулік щодо впровадження реформи фізкультурної освіти в школах, а танець став важливим і корисним видом фізичної активності (Charman, 1974). У 1905–1917 роках народний танець був популярний у вищій освіті та співіснував із так званим естетичним танцем. Починаючи з 1915 року популярність почала набувати система Ж. Далькроза, спочатку відома як «Ритмічна гімнастика», а пізніше – як «евритміка» або «ритміка», сутність якої полягала в руховій реалізації музики, зокрема ритмів, динаміки тощо. Відбувається зародження сучасного танцю на тлі змін у суспільстві та мистецтві. У період з 1885 по 1932 рр. вперше науковцями обґрунтовуються теоретичні засади педагогіки танцю в системі вищої освіти, детально аналізуються історичні та культурні фактори, що мали вплив на розвиток танцю як академічної дисципліни. Дослідження були спрямовані на вивчення танцювальної освіти як міждисциплінарного феномену в контексті фізичної освіти, мистецької освіти та соціально-політичного середовища того часу. Танцювальна освіта почала включати елементи самовираження, емоційності та філософії мистецтва. Відбувається поступова інтеграція хореографії та педагогіки у систему вищої освіти, зокрема з'являються перші спроби впровадження інтегрованих освітніх програм в університетах (Brown, 2016).

3. Інституційний період (середина XX – кінець XX століття). Академічна та наукова спільнота активно розробляє та впроваджує освітні програми з танцювального мистецтва та педагогіки в університетах і коледжах. У своїй роботі С. Чепмен розглядає розвиток, принципи та значення освіти через рух як важливу частину освітньої системи. Авторка наголошує на інтеграції фізичного руху з освітніми цілями, підкреслюючи його важливість для всебічного розвитку учнів. С. Чепмен також розглядає виклики та можливості, які виникли в процесі розвитку хореографічно-педагогічної освіти, з акцентом на внесок освіти через рух у фізичну культуру, танець та загальні педагогічні практики в школах (Charman, 1974).

Бенningтон-коледж (Bennington College) і Нью-Йоркський університет (NYU) започаткували освітні програми, що у змісті закладали теоретичні аспекти викладання сучасного танцю та вивчення нових технік балету. Створюються перші магістерські програми для підготовки хореографів-педагогів. Важливе значення мало використання міждисциплінарного підходу у формуванні змісту магістерських програм (поєднання танцю з анатомією, педагогікою, театром, музикою), що дало змогу диверсифікувати освітні програми та розширити межі професійної діяльності випускників. Програми мають різні назви, деякі з них дають право на роботу в початковій і середній школі, інші є основою для продовження навчання за програмою педагогічної підготовки (як правило, однорічною) (McPherson, 2017). Спостерігається зростання популярності танцю як професії, особливо серед жінок. У 1994 році розроблено Національний стандарт мистецької освіти, що стало переломним моментом для розвитку хореографічно-педагогічної освіти. Цей стандарт запропонував чітку структуру для викладання мистецтва, зокрема танцю, в школах. Він став особливо важливим для вчителів, які не мали спеціалізованої підготовки в галузі мистецтва, оскільки забезпечував узгодженість навчальних програм. У рамках програми «Goals 2000» мистецтво було визначено як один із основних навчальних предметів в школі (Earley, 1994). У 1990-х роках Національне агентство оцінювання освітнього прогресу (National Assessment of Educational Progress, NAEP) запровадило критерії оцінювання технічних досягнень і знань з мистецтва, включаючи танець, що стало важливим аспектом сертифікації викладачів.

4. *Глобалізаційно-технологічний період (початок XXI – донині)*. Відбувається інтеграція цифрових технологій у хореографічно-педагогічну освіту та поширення глобальних танцювальних традицій. Використання відеоаналізу, онлайн-курсів і програмного забезпечення для навчання танцю сприяє формуванню нових компетентностей педагога-хореографа. Акцент уваги зміщено на використання танцю як терапевтичного інструменту. Зміст освітніх програм був структурований на основі інтеграції етнічних танцювальних традицій у навчальні програми (Davis, 2023). Набуває обертів використання штучного інтелекту та віртуальної реальності у методиці навчання танцю. Університети удосконалюють освітні програми для підготовки викладачів, хореографів і танцювальних терапевтів, роблячи акцент на культурній інклюзії та соціальній відповідальності, танцювальному лідерстві (Williams, & Brown, 2022; Koff, 2007). Хореографічно-педагогічна освіта продовжує адаптуватися, приймаючи нові методи та технології і підкреслюючи свою цінність у розвитку творчості, культурного розуміння та фізичного здоров'я. Вплив соціальних мереж та онлайн-освітніх платформ надає нові можливості для студентів і викладачів взаємодіяти з танцювальною освітою на глобальному рівні. Інтернаціоналізація хореографічно-педагогічної освіти в США стала важливим аспектом розвитку, зокрема в контексті глобалізації і культурних обмінів. Університети почали включати міжнародні стилі танцю з Азії, Африки та Латинської Америки, що дає змогу студентам глибше пізнавати різні стилі та техніки, а також розробляти та брати участь у крос-культурних танцювальних проєктах (Descutner, 2014). Інтернаціоналізація танцювальної освіти в США також включає активне впровадження іноземних досліджень, статей і публікацій у сфері танцю, хореографії та танцювальної педагогіки. Багато американських дослідників вивчають глобальні тенденції, порівнюючи їх із національними підходами, що допомагає формувати більш інклюзивні програми та методики навчання (Buck, 2012; Namera, 2013; Johnson, 2017, 2021; Smith, 2020).

Цифровізація суспільства та системи вищої освіти зумовлюють нові виклики та інновації в хореографічно-педагогічній освіті: забезпечення доступності та якості освітніх програм; потребу в більшій інтеграції різних культурних традицій в танцювальне мистецтво; маргіналізацію хореографічного мистецтва в школах; недостатнє фінансування професійного розвитку педагогів-хореографів; інтеграцію танцю з іншими академічними предметами, такими як наука, математика, історія та література; впровадження зелених трансформацій в хореографічно-педагогічну освіту (Davis, 2019; Johnson, 2021).

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК

Розвиток вищої хореографічно-педагогічної освіти в США має кілька періодів, кожен з яких вирізняється особливостями та закономірностями: від неформальних ініціатив до створення академічних програм; закладання основ сучасної хореографічної освіти через інституціоналізацію та вплив відомих постатей; підхід до танцю як до інструменту самовираження і творчості; визнання танцювальної хореографії як навчального предмета на різних рівнях вищої освіти; введення національних стандартів для мистецької освіти; крос-культурна диверсифікація та глобалізація; зростаюча інтернаціоналізація танцювальної педагогіки; впровадження цифрових технологій в навчання хореографічного мистецтва; використання віртуальних середовищ тощо. Загалом, вища хореографічно-педагогічна освіта в США продовжує еволюціонувати, враховуючи нові соціальні виклики та технологічні зміни, що відкривають нові можливості для навчання танцю.

Перспективи подальших розвідок полягають у вивченні проблеми впливу зелених трансформацій на розвиток хореографічно-педагогічної освіти в США; використання віртуальних та доповнених реальностей у навчальному процесі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bresler, L. (2007). *International Handbook of Research in Arts Education*. Springer.
2. Brown, E. K. (2016). Historical Perspectives on Dance Pedagogy in the United States. *Research in Dance Education*, 17(1), 25–34.
3. Buck, R. (2012). Globalization, dance and education: Theoretical considerations. *Dance Education in Practice*, 3(2), 12–24.
4. Carter, C. L. (1984). The State of Dance in Education: Past and Present. *Theory Into Practice*, 23(4), 256–262. DOI: 10.1080/00405848409543129
5. Chapman, S. (1974). *Movement education in the United States*. Philadelphia. Movement Education Publications.
6. Davis, M. C. (2023). Historical Perspectives on Choreographic Training in the United States: Evolution and Trends. *American Journal of Dance Therapy*, 45(2), 112–126.
7. Davis, S. L. (2019). Challenges and Innovations in American Dance Education Programs. *Journal of Physical Education and Dance*, 90(5), 15–22.
8. Descutner, J. (2014). Cross-cultural influences in dance pedagogy: A study of dance education in the United States. *Journal of Dance Education*, 14(3), 48–55.
9. Earley, P. (1994). *The National Standards for Arts Education: A Framework for the Future of Dance Education in American Schools*. National Arts Education Association.
10. Garcia, S. L. (2024). Community Engagement through Dance: Educational Models in U.S. Universities. *Journal of Community Dance Practice*, 10(4), 201–215.

11. Hamera, J. (2013). Global dance and local communities: The interactions of dance cultures. *Dance Research Journal*, 45(4), 55–68.
12. Johnson, L. M. (2017). Integrating Contemporary Techniques in Traditional Dance Curricula. *Dance Research Journal*, 49(3), 112–120.
13. Johnson, L. M. (2021). Integrating Technology in Dance Curriculum: A Study of U.S. Higher Education Institutions. *International Journal of Arts Education*, 15(2), 89–102.
14. Koff, S. (2007). Cultural diversity and dance education: Issues of teaching, learning, and globalization. *Research in Dance Education*, 8(1), 5–21.
15. McKee, L. M. (2015). The role of international dance forms in the development of dance education programs. *Journal of Dance Education and Pedagogy*, 10(2), 102–115.
16. McPherson, S. H. (2017). Pedagogical practices in international dance education: A comparative study. *International Journal of Dance Education*, 19(2), 72–85.
17. O'Brien, D. A. (1966) *Theoretical foundations of dance in American higher education: 1885–1932* [Thesis Submitted for the degree of Doctor of Philosophy in History]. Los Angeles,
18. Ross, J. (2000). *Moving Lessons: Margaret H'Doubler and the Beginning of Dance in American Education*. University of Wisconsin Press. ISBN: 9780299171100.
19. Smith, J. A. (2015). Evolution of Dance Education in American Universities. *Journal of Dance Education*, 15(2), 45–53.
20. Smith, J. A. (2020). Developing Dance Pedagogy: Innovations in American University Programs. *Journal of Dance Education*, 20(3), 145–158.
21. Williams, R. T. (2018). The Role of Higher Education in Professional Dance Training. *Arts Education Policy Review*, 119(4), 203–210.
22. Williams, R. T., & Brown, E. K. (2022). Diversity and Inclusion in Dance Education: Challenges and Strategies in American Universities. *Dance Research Journal*, 54(1), 23–37.